

Udskriftsdato: torsdag den 18. juni 2026

KEN nr 10913 af 31/05/2008 (Historisk)

Ankestyrelsens principafgørelse C-14-08 om fastholdelse - magtanvendelse - socialpædagogiske metode - skærmning

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: J.nr.: 3500028-08

Ankestyrelsens principafgørelse C-14-08 om fastholdelse - magtanvendelse - socialpædagogiske metode - skærmning

Resume:

Skærmning på plejehjem af en ældre mand var omfattet af servicelovens bestemmelse om fastholdelse, men ikke af bestemmelsen om tilbageholdelse i boligen. Den ældre mand havde en udadreagerende adfærd og måtte ikke være på fællesarealerne uden personale og blev fulgt tilbage til egen stue, hvis der ikke var personale til at følge ham rundt.

Love:

Lov om social service - lovbekendtgørelse nr. 1117 af 26. september 2007 - § 126

Sagsfremstilling:

Sagen drejede sig om en ældre mand, der led af demens. Han fik ophold på et plejehjem. Han havde en udadreagerende adfærd. Ifølge sagens oplysninger gik han ind i andres værelser, udsatte andre for fysisk overlast og begrænsede andre menneskers fri færden.

I oktober 2006 blev der truffet beslutning om at skærme ham, således at han ikke måtte være på fællesarealer uden personale. Han blev endvidere fulgt tilbage til egen stue, hvis der ikke var personale til at følge ham rundt. Personalet på plejehjemmet betragtede skærmningen som en socialpædagogisk metode til at beskytte ham selv og andre mennesker for hans udadreagerende adfærd.

Sagen blev i februar 2007 fremlagt til godkendelse i Sundheds- og Omsorgsudvalget vedrørende anvendt magt på plejehjemmet. Indstillingen blev tiltrådt, herunder forvaltningens forslag til korrektion af plejehjemmets måde at tilrettelægge plejen af manden.

Den ældre mands datter var utilfreds med beslutningen og ønskede, at sagen blev behandlet i det sociale nævn.

Nævnet fandt ikke, at de beskrevne tiltag over for manden var omfattet af bestemmelsen i servicelovens § 127.

Bestemmelsen i § 127 gav adgang til ved fysisk magt at fastholde en person for at hindre denne i at forlade boligen eller for at føre personen tilbage til boligen. Nævnet fandt ikke, at skærmningen af manden, som den var beskrevet, faldt ind under denne bestemmelse.

Nævnet lagde vægt på, at det fremgik af sagen, at personalet på plejehjemmet havde anvendt den socialpædagogiske foranstaltning, skærmning, over for manden på grund af stærkt udadreagerende adfærd.

Nævnet var enig med kommunen i, at den skærmning, der var udøvet, var berettiget med henblik på at opnå ro omkring plejen til at udvikle socialpædagogiske teknikker, hvormed plejen kunne gennemføres uden optrin og uden anvendelse af magt, og nævnet fandt ikke, at der var tale om tilbageholdelse i egen bolig.

Nævnet lagde i den forbindelse vægt på, at manden ifølge beskrivelsen forsøgte skærmet for at mindske/forhindre konfrontationer med de øvrige beboere, og at han ikke opholdt sig på fællesarealerne uden,

at der var et personale til stede. Når det ikke var muligt, fulgtes han tilbage til sin egen stue, og endvidere blev han tilbudt at deltage i relevant socialt samvær på afdelingen.

Nævnet noterede sig, at kommunen havde anført, at skærmningen blev indberettet efter § 126 i serviceloven.

Bestemmelsen i § 126 gav adgang til akut at anvende magt i form af at fastholde en person eller føre denne person til et andet lokale, når dette var nødvendigt for at undgå, at personen skadede sig selv, eller når der i konfliktsituationer var risiko for, at personen skadede andre.

Den ældre mands datter klagede over nævnets afgørelse.

I klagen var anført bl.a., at manden havde været udsat for indgreb i sin selvbestemmelsesret i henhold til § 127 eller anden form for frihedsberøvelse.

Desuden savnede klager den fornødne faglige dokumentation for den ældre mands nedsatte psykiske funktionsevne.

Sagen blev behandlet i principielt møde med henblik på afklaring af, om omfanget af skærmningen i egen bolig var omfattet af servicelovens § 126 om fastholdelse eller af § 127 om tilbageholdelse i boligen, eller om det var en socialpædagogisk foranstaltning.

Afgørelse:

Ankestyrelsen betragtede omfanget af skærmningen som magtanvendelse efter § 126 i lov om social service.

Ankestyrelsen fandt, at den skærmning, der havde fundet sted siden oktober 2006 måtte betragtes som et indgreb i mandens selvbestemmelsesret, og at der var anvendt magtanvendelse.

Ankestyrelsen fandt, at skærmningen hørte ind under bestemmelsen i § 126 i lov om social service om fastholdelse.

Ankestyrelsen lagde vægt på oplysningerne om, at manden blev forsøgt skærmet for at mindske/forhindre konfrontationer med de øvrige beboere, og at han ikke måtte opholde sig på fællesarealerne, uden at der var et personale til stede. Når det ikke var muligt, skulle han følges tilbage til sin egen stue. Endvidere blev han tilbudt at deltage i relevant socialt samvær på afdelingen.

Selv om manden ikke modsatte sig, måtte foranstaltningen under hensyn til den lange periode, hvor skærmningen havde stået på, antages at skulle betragtes som magtanvendelse efter § 126. Der skulle således ske registrering og indberetning til kommunalbestyrelsen uanset samtykke. Desuden skulle der udarbejdes handleplan.

Ankestyrelsen lagde til grund, at den ældre mand hørte ind under personkredsen i § 124 i serviceloven, hvilket var en betingelse for at kunne foretage magtanvendelse efter § 126.

Ankestyrelsen tiltrådte således det sociale nævns afgørelse.